

Raporttitiivistelmä eTampere -tietoyhteiskuntaohjelman toimintakaudelta 1.1.2005 -30.6.2005

1. eTampere ja suomalainen tietoyhteiskuntakehitys

eTampere-ohjelma suunniteltiin talouden ollessa vielä voimakkaan kasvun vaiheessa. Vuosi 2001 oli voimakasta laskun aikaa erityisesti ICT-sektorilla ja vuoden 2002 aikana talouden suunta oli edelleen alavireinen ja odotettu vahva kasvu ei vielä alkanut. Vuosi 2003 osoittautui lievän positiivisen kasvun vuodeksi, mutta varsinaista isoa käännettä taloudellisen aktiviteettien kasvuun ja investointien merkittävään lisääntymiseen ei vielä tapahtunut. Talouden kehitys on ollut sittemmin kohtuullisen positiivista, mutta ICT-sektori on kokenut kaikkein kovimmin tämän ajan ilmiön: globalisaation. Arvioiden mukaan noin 5 % Suomen ICT-työpaikoista on vähentynyt 2000-luvun aikana. Erityisesti suuret ICT-paikkakunnat ovat menettäneet tuhansia työpaikkoja. Tampereen seudulla ICT-alan työpaikkakehitys on ollut muita kasvukeskuksia positiivisempaa.

Vuodesta 2001 vuoden 2005 kesäkuuhun Tampereen seutukunnan ICT-työpaikkakehitys on ollut Suomen kasvukeskuksista parhainta. Osittain tämä kehitys johtunee tamperelaisen informaatioteknologian osaamisen painopisteistä, joita ovat erityisesti ICT-alan tutkimus- ja kehitystoiminnot ja palvelutoiminta. ICT-alan tuotannollisia työpaikkoja Tampereen seudulla on suhteellisen vähän. Kehitys näyttää tukevan eTampere-ohjelman ajatuksia tieto- ja osaamisintensiivisten työpaikkojen merkityksestä alueen kehitykselle. Tilanteet muuttuvat kuitenkin nopeasti ja menneet tapahtumat eivät välttämättä ennakoivat tulevaa kehitystä.

eTampere-ohjelman kannalta yleinen talouden tilanne on saanut ohjelman tavoitteet näyttämään entistä kunnianhimoisemmilta. Tietoon, osaamisen kehittämiseen ja verkostoitumiseen perustuva eTampere-ohjelma on perustaltaan vahva ja hyvin käynnistynyt yhteistyö eri toimijoiden kesken on mahdollistanut hankkeen etenemisen tavoitteiden mukaisesti. Kilpailu osaavista ihmisistä, yrityksistä ja tutkimus- ja kehittämishankkeista on jatkuvasti koventunut. Innovaatioiden synnyttäminen ja kehittäminen menestystarinoiksi edellyttää suotuisaa toimintaympäristöä, jossa osaaminen, ideat ja pääomat kohtaavat. Tamperelainen BUG-yhteistyömalli on monella tavalla esimerkillistä ja eri kehittämissohjelmien (Osaamiskeskusohjelma, eTampere jne) yhteistyö kiinteää ja saumatonta.

2. Analyysi ajalta 1.1.2005 – 30.6.2005

eTampere-ohjelma etenee määrällisesti suunnitelman mukaisesti. Kokonaishankeen kumulatiivinen voluumi on 120 934 miljoonaa euroa ja hanke on 25 prosenttiyksikköä edellä tavoitetasosta neljän ja puolen vuoden jälkeen. Yhteistyökumppaneina on yli 200 yritystä ja eri

hankkeissa työskentelee yli 400 tutkijaa ja kehittäjää. Hankerahoitusrakenne on kehittynyt merkittävästi ohjelman aikana. Erityisesti yritysrahoituksen osuus on lisääntynyt huomattavasti aiemmasta ja vastaavasti kaupungin ja yliopistojen suhteelliset rahoitusosuudet pienentyneet. Kehityssuunta rahoitusrakenteen osalta on näin toivottu. Vallinneissa taloudellisessa olosuhteissa tulosta on pidettävä erinomaisena. Tavoitteet uusien työpaikkojen osalta on vaihtunut koko maassa kyvyksi pitää yllä olemassa olevia työpaikkoja. Muutoksen nopeus on ollut ennusteita suurempaa ja kehityssuunta näyttää jatkuvan samanlaisena.

Vuoden 2005 painopistealueiksi sovittiin ohjausryhmässä seuraavat:

- **Yritysyhteistyö ja liiketoiminta tietoyhteiskunnassa**
- **Aktiivinen, osallistuva kansalaisuus ja uudet palveluinnovaatiot**
- **Vahva toiminta kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa**
- **Tutkimustiedon siirtäminen tuotekehitykseen, tuotteisiin ja palveluihin**

Jokaisella painopistealueella on edistytty. Verkkopalveluita on entistä enemmän tarjolla ja verkkoasioinnin määrä on lisääntynyt. Julkishallinnon prosessit ja palveluiden kehittäminen ovat keskiössä rakennettaessa tietoyhteiskuntaa. eEurooppa 2005 -hankkeessa korostetaan erityisesti ICT:n roolia julkishallinnon ja palveluiden tuottavuuden tukijana. Suurimmat mahdollisuudet eEurooppa-hankkeessa nähdään sosiaali- ja terveyssektorilla. Tällä alueella korostetusti nousee esiin myös julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön uudet mahdollisuudet. Tässä asiassa mm. Tampereen kaupungin selkeät linjaukset sekä palvelustrategiassaan että tilaaja-tuottaja-mallin käyttöönotossa ovat lupaavia. Kaupungin sähköiset palvelut -yksiköltä, joka perustettiin vuoden vaihteessa, on jatkossa lupa odottaa ponnekkaita toimia uusien palvelumuotojen kehittämisessä yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Hallituksen tietoyhteiskunta-ohjelma on linjannut tietoyhteiskunnan kehittämisen hallituksen keskeiseksi painopisteeksi. eTampere-laisilla toimijoilla on vahva kiinnitys ohjelmaan. Hallituksen asettamissa jaoksissa sekä pääministerin johdolla toimivassa tietoyhteiskuntaneuvostossa on 7 alueemme edustajaa. Suomen johtava tietoyhteiskunta-verkkofoorumi, www.tietoyhteiskunta.fi, on siirtynyt eTampere-ohjelman osajohjelman Tietoyhteiskuntainstitutiin suojiin.

Yritysyhteistyö pk-sektorin kanssa on vahvistunut eYrityspalvelun käynnistyttyä vuoden 2003 loppupuolella. Jo alkuvaiheessaan eYrityspalvelu on analysoinut 567 pk-yritystä ja laatinut suunnitelman niiden liiketoimintojen kehittämisestä. Pk-yrityksille palvelujaan tarjoavia palveluntuottajia palveluun on rekisteröitynyt 204 6/2005.

eYrityspalvelun omistajaksi tulee Pirkanmaan yrittäjät syksyllä 2005. Näin toiminta vakiintuu ja siirtyy erinomaiselle taholle, joka tuntee parhaiten pk-yrittäjien tarpeet ja haasteet.

Kansainvälistymisen tulokset mitataan käynnistyneinä yhteishankkeina, avautuneina yritysytelyksinä ja eTampereen kansainvälisenä tunnettuutena.

Monikanavapalveluita arkeen ja vahvistuvaa yritysyhteistyötä

eTampere-ohjelmasta tehdyt kansalliset ja kansainväliset arviot antoivat selvän viestin: Toiminta on lähtenyt ponnekkaasti liikkeelle ja valitut peruslinjaukset ja painotukset ovat oikeat. Keskeiset tavoitteet on saavutettu ja eTampere on arvostettu ja tunnettu toimija tietoyhteiskunnan kehittäjänä. Eri osa-ohjelmat ovat tavoittaneet kohtuullisesti kohderyhmänsä, mutta

edelleen on syytä terävöittää kohdennettua viestintää ja yhteistyömuotoja. Kiteytetysti menestyksen jatkuminen edellyttää vielä enemmän tietoyhteiskunnan konkretisointia arkipäivän palveluihin ja tilanteisiin ja kehittyvää yritys yhteistyötä. Tähän tarvitaan aktiivisuutta kaikilta eri toimijoilta.

Nämä alueet ovatkin toimintojen keskiössä ohjelman loppukaudella. Samoin osa-ohjelmat ovat suunnanneet toimintaansa toimintaympäristön muutoksen ja saadun palautteen huomioiden:

RELab rakentaa palvelukeskeisen teollisuusliiketoiminnan kehittämiskeskukseen.

Infocity keskittyy entistä vahvemmin tukemaan julkisten palveluprosessien monikanavakehitystä.

eKiihdyttämö vahvistaa yhteistyötä erityisesti keskikokoisten kasvuyritysten kanssa, joilla on vahva yhteys teollisuuteen.

Veturit panostavat uuden teknologian kehittämiseen ja tutkimustulosten hyödyntämiseen.

eBRC on vahvasti tietoyhteiskunnan liiketoimintaosaamisen tutkimuskeskus ja kehitysohjelma.

ISIn tavoitteena on tamperelaisen tietoyhteiskuntatutkimuksen kansallisen roolin vahvistaminen.

Vanhat, uudet haasteet – miten niihin vastata?

eTampere-ohjelma on loppusuoralla. Näyttää siltä, että kykenemme saavuttamaan osan tavoitteista ja osa (mm. uudet ICT-työpaikat) jää tavoittamatta. Millaisin eväin uskomme vastaavamme ajan haasteisiin:

1. Olemme vahvasti panostaneet osaamis pohjan laajentamiseen ja syventämiseen. Tämä antaa kestävä pohjaa luoda uutta ja ylläpitää olemassa olevaa toimintaa.
2. eTampere on ennen kaikkea osaamisen vahvistamisen ja verkostoitumisen edistämisen ohjelma. Jälkeemme näyttää jäävän merkittäviä verkostoja, joiden avulla innovaatioiden on helpompi syntyä, kasvaa ja kehittyä.
3. Uudet julkisen palvelun muodot ottavat nyt vahvasti uusia askeleita. Tällä alueella on Tampereen seudulla poikkeuksellisen vahvaa osaamista, joka tulisi nyt saattaa yhteistyöllä kaikkien iloksi ja hyödyksi.
4. Uusia, rohkeita avauksia tarvitaan, kaikilta toimijoilta. Mielikuva Tampereesta on vahvan positiivinen sekä muualla Suomessa ja maailmalla – tätä momenttia on hyödynnettävä.
5. Uusi teknologia auttoi ensimmäisessä vaiheessa yksilöitä, sitten yhteisöjä ja nyt se toimii verkostojen tukena ja mahdollistajana.

eTampere-ohjelma jatkaa suunnitelman mukaan vuoden 2005 loppuun, jonka jälkeen on loppuevaluuati on paikka: mitä eTampere opetti ja miten jatkossa BUG -yhteistyötä kannattaa kehittää ja toteuttaa. Kehitystyötä pitää tehdä myös eTampereesta eteenpäin. On aika ottaa uusi rohkea ja rajat ylittävä Tampereen loikka. Pidempi, korkeampi ja kauemmaksi kuin muut. Evilän malliin.

Liitteet:

1. Ohjelman toteuma ja rahoittajat
2. Osaohjelmien raportit